

MUSEO HARJOITTELIJAN SILMIN

Kirjoitettu | 20.04.2011 | 1 kommentti

Suoraan sanottuna ennen harjoitteluni alkua en ollut juurikaan vierailut museoissa lukuun ottamatta kouluaikoina järjestettyjä pakollisia retkiämme. Sanasta "museo" tuli tämän myötä aina melko negatiivinen mielikuva. Ilmapiiri museoissa oli mielestäni sellainen etten ollut tarpeeksi kulttuuri-ihminen voidakseni vierailla siellä. Suomen käsityön museon oli yksi niistä museoista joiden ohi kävelin päivittäin ja kuikuilin ikkunasta sisään.

Nyt olen kuitenkin harjoittelussa Suomen käsityön museolle, miten tässä näin kävi? Jokin vain kiehtoi niin kovasti mahdollisuudessa päästä tutustumaan museon toimintaan lähempää, että loppujen lopuksi päädyin tänne. Suljettujen toimiston ovien takana tapahtuu paljon enemmän kuin kuvittelin. Ehkä siksi, että yleisölle museo esittäytyy aina mahdollisimman hiljaisena, tyyneä ja asiallisena paikkana.

Ja kyllähän tämä asiallinen onkin, en vain osannut odottaa, että kulissien takana käy näin kova kuhina. Ensimmäisenä päivänä hämmästelini uusien ihmisten määrää mutta tunsin kuitenkin oloni tervetulleeksi. Päivä päivältä innostuin harjoittelupaikastani enemmän ja aloin tuntea itseni osaksi museon henkilökuntaa. Oloni ei ollut missään vaiheessa vaivautunut vaan erittäin rento ja tunsin olevani oikeassa paikassa. Museo on täynnä värikkäitä ja persoonallisia työntekijöitä, joiden kanssa tulisi varmasti kuka tahansa toimeen.

Työtehtäväni museolla voisi tiivistää yksinkertaisesti niin, että kun auttavia käsiä tarvitaan, olen käytettävissä. Oli kyse luetteloinnista, postituksesta, "mallin" hommista tai makutuomarin tarpeesta, olen aina valmiina. Tämän ansiosta olen tutustunut hyvin työtovereihini ja päässyt ottamaan osaa jos jonkinlaiseen työprosessiin. Olen erittäin tyytyväinen toimenkuvaani sillä näin saan kaiken hyödyn irti harjoittelustani.

Alkuun jännitin, mietin sovinko minä "kulttuuri-ihmisten" joukkoon, aivan kuten silloin, kun kävelin museon ikkunoiden ohi enkä uskaltanut sisään. Mietin millaiseksi leimataan ihminen joka käy museoissa, saatikka sitten ihminen joka työskentelee siellä. Enpä silloin tiennyt, että museon asiakaskunta on näin laaja ja, että museossa on näin paljon eri työtehtäviä. Nyt huomaan että kiinnostus museoalaa kohtaan alkaa nosta päätään.

TIEDOTTAJAN PÄIVÄKIRJA

Kirjoitettu | 05.05.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Museon tiedottajan työ on sisällöltään vaihtelevaa. Ainoa, mikä pysyy samana vuodesta toiseen on palkka. Uuden näyttelyn lähestyessä pitää teemasta olla jo uutiset, tiedotteet ja mainokset olemassa eri viestimissä: netissä, lehtien menovinkeissä, facebookissa... ja blogin julkaisemistakin on hyvä harjoitella.

Tiedottajan työhuoneen äänimaisemaa sävyttää yhtenäisen pirisevä puhelin. Kännykkään soittelevat mediamyyjät, toimittajat, tyytyväiset asiakkaat (tyytymättömiä asiakkaitahan ei olekaan), yhteistyökumppanit sekä

harjoittelijat, jotka etsivät sopivaa harjoittelupaikkaa – ja aika usein saavatkin sen museolta.

Yleisötapahtumien järjestäminen on aina mielenkiintoista. Väkeä voisi helposti saada paikalle lupaamalla ilmaiset kaakkukahvit, mutta se on liian helppoa. Museon täytyy voida olla itsessään niin kiinnostava tapahtumineen, että sinne tullaan sisällön vuoksi. Nyt tiedotuksen alla ovat toukokuun museoviikko ja Yläkaupungin Yö sekä kesäkuun museon syntymäpäivä. Syksyn 2011 kausiohjelmalla viimeistellään. Näyttelyjä suunnitellaan museon tiimissä jo vuodeksi 2014. Välillä tarvitaan aika hyvää trendinää arvuuttelemaan, mitkä asiat voisivat kiinnostaa yleisöä lähivuosina.

Sisäisen tiedotuksen parhaita väyliä ovat henkilökuntapalaverit ja kokoukset. Ennen palaveria kannattaa tutustua käsiteltäviin asioihin, palaverin aikana keskustella eri vaihtoehdoista sopuisasti ja kirjata ylös *huolellisesti* mitä tulikaan yhdessä päätettyä. Ja huolehtia vielä siitä, että päätökset toteutetaan. – Jaahas, täytyy tässä varmaan ruveta töihin. Laiska töitään luettelee... Laura Korhonen

KESÄNRAKENTAJAT

Kirjoitettu | 09.05.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Tekstiiliartesaanit Susanna Juuti ja Sanni Kaipainen ilmestyivät maanantaina rakentamaan Suomen käsityön museon Näytönpaikkaan näyttelyään ”Kesänrakentajat”. Tytöt olivat kuulleet Näytönpaikasta koulusta sekä kavereiltaan, jotka olivat järjestäneet oman näyttelynsä samaisessa paikassa hieman aikaisemmin. Näyttely on samalla tyttöjen päättötyö.

Materiaalien valinta tuli luonnostaan kummaltakin. Susanna kertoo, että on aina ollut painottunut huovutukseen, eikä tullut edes harkinneeksi muuta materiaalia kuin villaa.

- Myös kierrätysmateriaali on tärkeää, emme halunneet ostaa uutta, Susanna painottaa. Sanni taas on aina tehnyt kankaanpainantaa. – Pidän siitä, miten käyttämäni tekniikka tulee esiin pellavalla, Sanni esittelee.

Tytöt kertovat, että tärkeää oli keksiä näyttelylle teema johon saa yhdistettyä mahdollisimman paljon. Lähtökohtana tytöillä toimi tärkeä runo ja ajankohta. Koulu loppuu ja tytöt pääsevät nyt kokeilemaan omia siipiään. Niinpä töiden linnut kuvaavat osuvasti tämän hetkistä elämäntilannetta.

Kysyttäessä mikä näyttelynrakennuksessa oli vaikeinta, Susanna naurahtaa: – Luultavasti nuo kiskot, katsahtaa ylös ja osoittaa niitä. – Ne ovat nimittäin niin korkealla. Yleisesti tärkeintä on, että asetelma olisi sopusuhtainen ja tasapainoinen. Tytöt käyvätkin tarkastelemassa asetelmaansa ulkoapäin moneen otteeseen.

Kun päivän työ alkaa olemaan loppuillaan tytöt kertovat olevansa tyytyväisiä kokonaisuuteen ja sujuvaan yhteistyöhön. Susanna kertoo, että he tekivät työnsä opiskelukaverinsa Sannin kanssa loppuun asti niin, ettei kumpikaan nähnyt toisen työtä, silti värimaailmat sopivat hyvin yhteen. Kaiken kaikkiaan tytöt saivat aikaan persoonallisen ja kauniin näyttelyn, joka varmasti saa ohikulkijan kesäiselle mielelle. Kesänrakentajat näyttely on esillä Näytönpaikassa 3.5-29.5.2011, osoitteessa Kilpisenkatu 12.

Johanna Huttunen

KANSALLISPUKUKESKUKSEN LAHJOITUKSEN NOUTO

Kirjoitettu | 25.05.2011 | [Kommentit poissa käytöstä](#)

Toimin Suomen käsityön museon osastona toimivan Suomen kansallispukukeskuksen amanuenssina. Kansallispukukeskuksessa on kaksi työntekijää, minun lisäksi kansallispukukonsultti Taina Kangas. Pääasiassa vastaan kokoelmista, näyttelyistä ja tapahtumista, mutta koska kansallispukukeskuksen työt ovat erittäin monipuolisia ja vaihtelevia, teemme Tainan kanssa kaikkia mahdollisia asioita suurimmaksi osaksi yhdessä. Taina on kuitenkin se, joka vastaa kansallispukututkimuksesta ja -koulutuksesta sekä neuvonnasta.

Torstaina 10.5. suuntasimme museomestariimme Juhani Hagmanin kanssa aamuvuoroon pakettiauton kohti Helsinkiä. Suomen käsityön museo ja kansallispukukeskuksen toimivat valtakunnallisesti, joten tällaisia eri puolille Suomea suuntautuvia reissuja tulee tehtyä usein. Sovimme yhdelle reissulle aina useampia hoidettavia asioita, joten Kannelmäkeen päästyämme minä jäin sinne ja museomestariimme jatkoi Helsinkiin hoitamaan muita asioita.

Kannelmäessä tapasin lahjoittajan, joka lahjoitti kansallispukukeskuksen kokoelmiin taiteilija Alli Tourin materiaalia. Tähän erittäin upeaan lahjoitukseen kuuluu Alli Tourin eri aikaisia töitä, luonnoksia ja kaikkein tärkeimpänä Tourin alkuperäisakvarellit hänen suunnittelemissaan kansallispukuaiheisista tulitikkulaatikon etiketeistä. Näitä akvarelleja on noin 30 kappaletta. Samalla haastattelin lahjoittajaa.

Alli Touri valmistui koristetaiteilijaksi Ateneumista vuonna 1946. Hän maalasi 1940-luvulta lähtien kauniita ajan hengen mukaisia akvarelleja suomalaisista kansallispuvuista. Hän toimi läheisessä yhteistyössä tätinsä Tyyni Vahterin kanssa. Tyyni Vahter oli töissä Kansallismuseossa ja hän on koennut useita kansallispukumalleja. Alli Tourin eloisat ja herkätkansallispukukuvat ovat esiintyneet esim. Helmi Vuorelman kansallispukukuvastoissa 1950- ja 1960-luvuilla sekä turkulaisen tulitikkufirman tulitikkulaatikoiden etiketeissä 1970- ja 1980-luvuilla. Lisäksi Alli Tourin kuvia on julkaistu eri lehdissä ja hän on tehnyt töitä myös yksityishenkilöille ja eri järjestöille.

Lahjoitus on osa kansallispukukeskuksen ensi syksyn Kuja-näyttelyä, joka esittelee Alli Tourin kansallispukukuvia. Näyttely avautuu 16.9. Kannattaa tulla katsomaan ja ihastelemaan!

Tämä lahjoitus on erittäin merkittävä kansallispukukeskuksen kokoelmille ja onkin hienoa, että se saatiin talteen kokonaisuutena. Suurin osa Allin Tourin muista kansallispukuakvarelleista on teillä tietymättömillä. Jos sinulle on tietoa, missä niitä saattaisi olla, niin ota yhteyttä kansallispukukeskukseen!

Marja Liisa Väisänen

KULISSIEN TAKAA

Kirjoitettu | 29.06.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Me museoalan ammattilaiset tallennamme, tutkimme ja esittelemme yhteistä kulttuuriperintöämme tuleville sukupolville.

Museotoiminnan perustana ovat ammatillisesti hoidetut kokoelmat esineitä, valokuvia, kirjoja ja arkistoaineistoa. Otamme vastaan harkiten vanhaa ja nykyajasta tallennamme suunnitelmallisesti ajan ilmiöitä.

Kun esine saapuu museoon, sillä alkaa tavallaan uusi elämä kokoelmissa, vaikka yleisölle näkyviin asetetaan kerrallaan vain murto-osa esineistöstä. Ennen kuin esine päätyy näyttelyyn, kulissien takana on tapahtunut paljon. Työtä tehdään hitaasti ja huolella. Esineen matka museossa on monipolvinen ja tähtää pitkään säilyvyyteen.

Vanhoja esineitä tallennettaessa tärkeässä osassa on muistitieto, nykyajan ilmiöitä dokumentoidaan monipuolisesti – reaaliaikaisesti kuvaten, haastatellen ja havainnoiden. Pääasia on, että taustatiedot kirjataan huolellisesti ja tiedon lähteet kartoitetaan.

Kokoelmanhoitajan tehtävänä on siis koota tieto ja järjestää se käytettäväksi ja saavutettavaksi niin museoalan henkilökunnalle kuin ulkopuolisille asiakkaille.

Esineen matka lahjoittajalta kokoelmaan

Kun esineet luetteloidaan, tiedot kirjataan tietokoneelle tietokantaohjelmaan. Tämä tarkoittaa sitä, että esinettä koskevat kuvailu- ja taustatiedot eritellään yksityiskohtaisesti ja systemaattisesti lomakekenttiin. Tämän järjestelmän avulla voidaan myöhemmin hakea tietoa eri perustein, esimerkiksi pula-ajan käsitöitä, puhdetöitä tietyltä aikakaudelta, kalastusvälineistöä nykyvuosikymmeniltä jne.

Säilytystiloissa esineet säilytetään koneellisesti valvotuissa lämpö-, kosteus- ja valaistusolosuhteissa. Ne pakataan tarkoituksenmukaisella tavalla ja tuetaan tarvittaessa muotoonsa esim. silkkipaperilla. Vaatteet asetellaan pehmustettuihin henkareihin ja pukupusseihin, jotka on valmistettu happovapaista materiaaleista. Matot säilytetään oikea puoli päälle päin rullattuina ja valkaisemattomaan, kahteen kertaan pestyyn kankaaseen suojattuina. Liinavaatteet säilyvät laatikostoissa suorina. Jokaiseen esineeseen on merkitty juokseva luettelointinumero museon tunnuksella. Esineen sijaintipaikka merkitään tietokoneelle paikkakoodina.

Osoitteesta http://www.craftmuseum.fi/kulissientakaa/matka_1.html löytyy havainnollinen kuvaesitys esineen matkasta museossa lahjoittajalta kokoelmaan. Esimerkkinä opiskelija, joka on sopinut tapaamisen amanuenssin kanssa lahjoittaakseen liveroolipieliasunsa museolle. Larppaamista, ikään kuin improvisaatioteatteria harrastaville on tunnusomaista rooliasujen valmistaminen käsityönä joko tuunaten tai valmistaen kokonaan. Asuja valmistetaan keskiajan puvuista scifi-hahmojen vaatetukseen. Sivusto on osa laajempaa verkkonäyttelyä, jossa esitellään museon toimintoja.

Marjo Ahonen-Kolu, amanuenssi, kokoelmat

VALMISTA RAUTALANKAELUKKA AVOIMESSA PAJASSA!

Kirjoitettu | 04.07.2011 | Kommentit poissa käytöstä

kerralla 15 henkilöä.

Rautalankaelukkaan liittyvät materiaalit ja työvälineet ovat esillä Avoimessa PAJASSA museon toisessa kerroksessa.

Rautalankaelukan materiaalmaksu on 2 euroa, jonka voit maksaa pajassa olevaan lippaaseen tai museon infoon.

Mielikuvituksen puute ei ole rajana, sillä Avoimesta PAJASTA löydät selkeitä valmistusohjeita, ideoita, materiaaleja sekä tilaa työskennellä.

Käytettävissäsi on käsityövälineitä sahoista saksiin, ompelukoneesta höyläpenkkiin ja materiaaleja vaihtelevasti kulloisenkin teeman tai sesongin mukaan puusta paperiin, villasta kuparilankaan.

Omatoiminen museon AvoinPAJA on avoinna ti-su klo 11-18.

Materiaalmaksu 1-5 euroa riippuu käytetyistä materiaaleista ja ohjeista se löytyy heti etusivulta. Pajaan mahtuu työskentelemään

Tiedustelut ja varaukset: Info / Museokauppa, Suomen käsityön museo, Kilpisenkatu 12, 40100 Jyväskylä, puh./tel. +358 (0)14 26 64370, [craftmuseum.info \(at\) jkl.fi](mailto:craftmuseum.info@jkl.fi)

Kokeile – Koe – Ihastu!

TALLENTAJAN ARKEA

Kirjoitettu | 26.07.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Tilkusta asiaa

Olen ollut määrääkaikaisena amanuenssina Suomen käsityön museossa melkein yhtäjaksoisesti puolitoista vuotta ja olen ehtinyt tuona aikana tehdä jos jonkinmoista hommaa. Päätehtävänäni on luetteloida esineitä kokoelmiin, josta voittekin lukea lisää aiemmasta kirjoituksesta.

Olen tarkastellut, ottanut selvää, lukenut kirjoja, pähkäillyt, tehnyt salapoliisin työtä ja kyselty muilta kanssatyöskentelijöiltä apua, jotta saan mahdollisimman tarkan ja selkeän kuvauksen ja kontekstittiedot esineestä. Kaikkea ei tarvitse onneksi syynätä yhtä tarkkaan, kun taas jotkut esineet ovat niin ihastuttavia aarteita että niitä haluaa tutkailla enemmänkin.

Suurin urakkani on ollut tähän mennessä, poroesineiden ja muiden tekstiiliesineiden luetteloinnin lisäksi, Wetterhoff-säätiön lahjoittamien kangaspuilla kudottujen tilkkujen luettelointi. Tilkkuja on melkoinen määrä, laatikkokaupalla.

Tekstiilialan ammattilaisena, kankaankudontaakin opiskelleena, tunnen kankaiden loimi- ja kudelankojen sitoutumiset, eli sidokset melko hyvin, jolloin tilkkujen luetteloimisen kapsahtaminen tehtäväkseni oli melko itsestäänselvyys, vaikka sitä jo jotkut muut vähän aloittelivat.

Luettelointi etenee niin, että ensin skannaan tilkuista tarkat kuvat koneelle, jossa muokkaan niitä tarkemmaksi kuvankäsittelyohjelman avulla, sitten tallennan kuvat niille kuuluviin kansioihin, joista eteenpäin luettelointikorttiin. Kirjaan tilkusta muun muassa sellaiset tiedot kuin lankamateriaalin, sidoksen eli kankaan pinnan rakenteen, mahdolliset liat ja sen sellaiset jutut.

Koneelle kirjaamisen jälkeen merkitsen kangaslapulle tekstiilitussilla esineen numeron, ompelen lapun kiinni tilkkuun ja pakkaan tilkkunipun suojapaperiin käärittynä pahvilaatikkoon, josta tilkut lähtevät eteenpäin käsiteltäväksi ja varastoitaviksi.

Saattaa kuulostaa puuduttavalta, mutta oikeastaan se ei ole sitä. Jaksamiseen vaikuttaa (näin pintastruktuurista kiinnostuneelle) vaihtelevuus, joita ovat tilkkujen erilaiset pinnat, kirjava materiaali, väritys, eri koot ja niiden erilaiset, toisinaan mielenkiintoiset pinnat. Tosin välillä on ollut, kollegaani lainaten, "virkeän näköisiä tilkkuja", kun kyse oli värityksistä samankaltaisista tilkuista kasakaupalla.

Sirpa Varis

PUKUPUSSIT MALLIA ”HEMULI”

Kirjoitettu | 26.07.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Ennaltaehkäisevään konservointiin kuuluu museokokoelmista huolehtiminen esimerkiksi siten, että yksittäisillä esineillä on mahdollisimman hyvä olla museon säilytystiloissa, joissa esineet joutuvat viettämään koko loppuelämänsä, siis useita kymmeniä ja toivottavasti kai satojakin vuosia...

Säilytystilojen olosuhteista pyritään huolehtimaan parhaalla mahdollisella tavalla niin, että ilmasto-olosuhteet ovat vakiot (pimeätä, viileätä ja sopivan kosteata) ja esineillä on erilaisia tuki- ja suojarakenteita, jotka on tehty kullekin esineelle juuri sopiviksi. Kun kyseessä ovat sellaiset erityisrakenteiset esineet kuin Suomen kansallispukekokeskuksen kokoelmaan kuuluvat Marita Vennon suunnittelemat juhlapuvut, joudutaan metreittäin suojakangasta ompelemaan suuntaan jos toiseenkin ja niin syntyy kolme hemulia.

Kuvissa yksi Karajan-kokoelman puvuista ja Pilvihelmat, kangaskerrosten runsautta puvun sisällä. Tekstiilitaiteilija Marita Vento suunnitteli suppean kokoelman juhlapukuja, joissa hän käytti suomalaisia kansallispukekankaita. Puvut kuuluvat Karajan Millenium 2000 –kokoelmaan, jonka Vento suunnitteli ja valmisti vuonna 1999 päättötyökseen Salfordin yliopistoon. Samana vuonna kokoelma esiteltiin Lontoossa nuorten suunnittelijoiden muotinäytöksessä. Puvut olivat esillä Suomen käsityön museon Ateljeepuku-näyttelyssä 2008 ja yksi puku on esillä museossa Suomen kansallispukekokeskuksen perusnäyttelyssä.

Juhlapukujen pukupussit suunnitteli ja valmisti Konservointikeskuksessa harjoittelijana ollut vaatetusompelun opiskelija Leena Niiranen. Suojapussin tuli olla niin korkea jalaaja, että kokopitkä, monikerroksinen hame voidaan sulkea sen sisään litistämättä ja taittelematta. Pukupussin katto on vahvistettu jäykäksi ja puku voidaan turvallisesti myös kuljettaa ripustettuna pussin sisällä.

Kuvissa pukupussista on valmistettu paperikaava, jota sovitetaan puvun päälle sekä Hemulit viittä vaille valmiina, puuttuu vain nepparit, joilla pussit suljetaan.

Kuva Anne Vesanto

KANSALLISPUVUN JUHLATOHINAA

Kirjoitettu | 29.09.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Lauantaina 1.10. klo 12-17 tupsahtavat kymmenet ja sadat värikkäät kansallispukuasuiset vieraat kansallispukukeskuksen ovesta sisään. Jo perinteeksi muodostunut kansallispuvun syntymäpäivä on kansallispuvun ammattilaisten, harrastajien ja yleisön kohtaamista varten. Tunnelma on aina tapaamisia innostunutta ja iloista – saman alan ihmiset vaihtavat kokemuksia, kuulumisia ja tuulettavat samalla käsityksiä kansallispuvuista. Suomalaisten kansallispukujen julkiseksi ensiesiintymiseksi mainitaan elokuu 1885, jolloin kansallispukuiset neitokset esiintyivät Venäjän keisariparille näiden vieraillessa Suomessa.

Joka vuosi syntymäpäivillä on tarjolla mielenkiintoista ohjelmaa: tänä vuonna nähdään Kuolemajärven kansallispuvun mallipuku, joka on pukutarkistuksen tulos. Sen ensiesiintymisen oli kesäkuussa Turussa. Kansallispukutarvikkeiden myyntitorilla voi tehdä löytöjä. Kansallispukuklinikan asiantuntijat neuvovat pukuja koskeissa kysymyksissä. Lopuksi voi nauttia kansanmusiikki- ja tanssiesityksistä, joita paikalliset osaajat ovat harjoitelleet.

Juhlapäivänä avautuu myös Alli Tourin kauniit kansallispukukuvat -näyttely, joka on avoinna 18.3.2012 saakka. Koristetaiteilijan koulutuksen saanut Alli Touri (1915-2005) uudisti kansallispukujen kuvaustapaa keveämmäksi ja ajanmukaisemmaksi ja vaikutti siten kansallispukujen suosion nousuun. Näyttely sisältää alkuperäisiä akvarellien lisäksi kuvitettuja painotuotteita, kuten kuvalehtiä ja mallikirjoja.

Kaikkien Alli Tourin alkuperäisten akvarellien ja kuvitusten olinpaikkaa ei tiedetä. Kansallispukukeskus on kiinnostunut saamaan tietoa niiden olinpaikoista sekä ottaa mielellään Tourin akvarelleja lahjoituksena vastaan. Yhteyshenkilönä toimii amanuenssi Marja Liisa Väisänen.

Kansallispuvun synttäreiden tarkampi ohjelma löytyy linkin takaa:

http://www.craftmuseum.fi/tiedotteet/11_kp_syntymapaivat.htm

Marja Liisa Väisänen

kansallispukuamanuenssi

Suomen kansallispukukeskus

puh./tel. +358 (0)14 26 60761

etunimi.etunimi.sukunimi@jkl.fi

VAUVANTOSSUJA JA MORSIUSKENKIÄ – KENKÄSHOW MUSEON TAPAAN

Kirjoitettu | 08.11.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Sain viime maanantaina ja tiistaina (31.10. -1.11) mukavaa vaihtelua lähinnä toimistossa istumiseen painottuvaan harjoitteluuni.

Suuntasimme museon porukalla Kokoelmakeskukseen kartoittamaan kenkien kuntoa.

Lyhyen ohjeistuksen jälkeen vedettiin puuvillahansikkaat käteen ja ryhdyttiin tuumasta toimeen.

Tarkoituksena oli purkaa kengät pahvilaatikoista, merkitä niiden numerot ja ominaisuudet paperille, kuvata ne, sekä pakata jalkineet takaisin museon säilytystilaan.

Tunkiessani jähmeää silkkipaperitäytettä jäykkiin ja isoihin saappaisiin huomasin työn olevan yllättävän raskasta. Osalla tekijöistä kirposikin yksi jos toinenkin hikipisara työntouhussa. Vastapainona tälle vanhimpien ja hauraimpien kenkien käsittely vaati puolestaan hellän varovaista otetta. Täytteet piti poistaa kengistä tutkimuksen ajaksi ja lopuksi täyttää rauhallisesti, ettei kengän hento ja repaleinen

rakenne vahingoittuisi.

Minuun tekivät suurimman vaikutuksen suloiset pienet lastenkengät 1900-luvun alusta.

En ollut ainoa johon vauvojen ja lastenkengät tekivät vaikutuksen, sillä laatikoiden avautuessa kuului pitkin työtillaa ilailevia huokailuja pikkukenkien paljastuessa silkkipaperin alta.

Kenkien kuvaukseen ja työvaiheeseen, jossa amanuenssi kertoi jokaiselle yksitellen kenkäparin nimen, materiaalit ja kuntotason, meni luonnollisesti paljon aikaa. Materiaalien

tunnistaminen on tarkkaa puuhaa ja välillä erikoisia kankaita ja nappeja pohdittiin pitkiäkin aikoja. Kokoelmakeskuksessa vietetyt päivät sujuivat kuitenkin hyvin nopeasti ja oli mielenkiintoista päästä tutustumaan museotyöntekijän työhön. Uunituoreet voisilmäpullat ilahduttivat talkoolaisia kahvitunneilla, ja tunnelma oli koko ajan rennon miellyttävä.

Alisa Murtolahti, harjoittelija, HUMAK

TUTKIMUSTA VIRKKI-KOKOELMAN PARISSA

Kirjoitettu | 14.12.2011 | Kommentit poissa käytöstä

Virkki Käsityömuuseon esinekokoelma muutti Helsingistä Jyväskylään Suomen käsityön museoon loppuvuodesta 2010. Jokaisella viidellä Helsingin käyntikerralla Jyväskylään palasi esineellisellä kulttuuriperinnöllä täyteen lastattu pakettiauto sekä muuttomiehet ja -naiset, joita kukin muuttokerta vaati mukaan kolme. Varsinaista muuttota edelsi luonnollisesti paljon valmisteluja. Käsityöneuvos Tyne-Kerttu Virkin keräämän kokoelman lahjoitus oli tapahtunut aiemmin 2010, http://www.craftmuseum.fi/tiedotteet/11_virkki.htm

Monipuolinen käsityötuotteiden kokoelma

Nykyään noin 3000 esinettä käsittävät kokoelmat koostuvat pääosin suomalaisista käsityöistä, mutta sisältävät myös itäkarjalaisia, virolaisia ja esineitä eri puolilta maailmaa. Ajallisesti kokoelmat sijoittuvat pääasiassa 1900-luvun alusta nykypäivään pääpainon ollessa sota-ajassa ja sen jälkeisessä jälleenrakentamisen ajassa.

Vuoden aikana kokoelmaa on luetteloitu ja työ on työllistänyt kolme ihmistä. Kokoelmaesineiden tietojen täydentäminen vaatii paljon vielä selvitystyötä sekä kirjastojen ja arkistojen penkomista. Luetteloinnin yhteydessä konservaattori on tarkastanut jokaisen esineen kunnon. Itse olen työssäni keskittynyt lähinnä ns. kovien esineiden luettelointiin. Virkki-kokoelman tekstiilit ovat olleet pääsääntöisesti kahden muun Virkki-luetteloijan – tp. amanuenssien Anne Immosen ja Reija Teerimäen – vastuulla.

Osa kokoelman esineistä liittyy Tyne-Kerttu Virkin työuraan, kuten Aunuksen työtuvalta jatkosodan aikana valmistetut olkityöt, Omin Käsien-lehden kautta kertynyt esineistö ja Vokki Oy:lle suunnitellut ja valmistetut sekä yrityksessä myynnissä olleet esineet. Omin Käsien-lehteen ja Vokki Oy:hyn liittyvien esineiden yhteydessä vilahtelee paljon enemmän tai vähemmän tuttuja nimiä kuten Kaj Franck, Eila Munkki, Kaj Nuorivaara ja Raija Rauanheimo-Kojonen, Helena Tynell, Juho Uschanoff. Edellä mainituista Juho Uschanoffin keramiikkatyöt edustavat Virkille läheistä karjalaisuutta. Muut taas ovat esimerkkejä sodan jälkeisestä muotoilusta sekä käsi- ja taideteollisuudesta.

Matkamuistoja ja käsityömuotoilua

Tyne-Kerttu Virkin elämän ja työuran lisäksi esineistö kertoo aikakauden murroksesta. Sodan ja jälleenrakennuksen jälkeen ulkomaanmatkailu yleistyi. Tämä näkyy kokoelmassa Virkin itsensä hankkimien ja hänen ystäviensä lahjoittamien lukuisten matkamuistojen muodossa. Matkamuistot ja käsityöläisyys oli myös aihe, johon myös toistuvasti palattiin Omin käsien-lehdessä Tyne-Kertun päätoimittajakaudella, mikä myös auttaa ymmärtämään kokoelmaan kuuluvien matkamuistojen merkitystä. Juuri työnsä puolesta Tyne-Kerttu Virkki pääsi osallistumaan mm. useille Aikakauslehtien toimittajain liiton järjestämille opintomatkoille, joilta kertyneitä muistoja kokoelma sisältää runsaasti.

Kotimaisten tai eurooppalaisten esineiden lisäksi niitä on kertynyt kokoelmaan maailman lähes joka kolkalta. On Tyne-Kerttu Virkin matkoiltaan tuomia esineitä, kuten keramiikkaa ja hopeaa Meksikosta, kansallispukunukkeja Virosta tai koriste-esineitä Lähi-idästä. Erityisesti kokoelmassa näkyy Virkin läheinen suhde Viroon mm. nahkatöiden ja edellä mainittujen kansallispukunukkejen kautta. Henkilökohtaisimman kuvan Virkin Viro- suhteesta antaa Eduard Taskan (tai hänen nahkatyöpajansa) valmistama nahkainen kirjan irtokansi, joka on omistettu "Armasale Tyne-Kerttu Virkkile". Kansi on annettu Virkille todennäköisesti läksiäislahjana Kehtnan kotitalouskorkeakoulusta, jossa hän toimi opettajana 1934–1936. Kokoelman kansainvälisyyttä lisäävät Tyne-Kerttu Virkin ja Virkki käsityömuuseon lukuisat ystävät, jotka ovat kartuttaneet

kokoelmaa lahjoituksillaan. Kaukaisemman ulottuvuuden kokoelmaan tuovat vaikkapa muutamat Etelä-Afrikasta kotoisin olevat nuket, joita Virkin sinne muuttaneet ystävät ovat lahjoittaneet.

Kokoelma sisältää paljon pieniä esineiden, materiaalien tai valmistustapojen muodostamia kokonaisuuksia savikukoista Tyne-Kerttu Virkille myönnettyihin ansiomerkkeihin, patalapuista matkamuiistoihin tai keramiikasta olkitöihin, vain muutamia mainitakseni. Kokonaisuutena esinekokoelma on siis varsin runsas ja monipuolinen koskettaen käsiteollisuuden, käsityön ja muotoilun eri aloja.

Jussi Mäkinen, tp. amanuenssi